

Заболявания по кореновата система и стъблените основи на есенните житни култури

Автор(и): проф. д.с.н. Светослав Бобев, от Аграрния университет в Пловдив

Дата: 31.10.2017 Брой: 10/2017

През последните години по пшеницата и ечемика все по-често и на по-големи площи се развиват болести, които се характеризират с кореново и базично гниене. Пораженията са от гъбно естество и диагнозата им се затруднява от „скрития“ характер на повредите - некроза на корените и стъблените основи до първи-втори възел. Впоследствие болните растения изостават в развитието си и не успяват да формират добив, поради което тази група болести са сред най-вредоносните.

Най-често срещаните болести у нас са ризоктонийно гниене (*R. cerealis*), черно кореново гниене (*Gaeumannomyces graminis* var. *tritici*), паразитно полягане (*Tapesia yallundae*, син. *Pseudocercospora herpotrichoides*) и фузариено кореново и базично гниене (*Fusarium* spp.). При тях некрозата обикновено прогресира към надземните части, което може да предизвика пречупване на стъблата, полягане на растенията или белокласие. За първите три болести е характерно развитието на хармани, докато фузариозата може да обхване по-големи площи, както и класовете на растенията.

Някои от зимните периоди (вкл. 2017 г.) бяха благоприятни и за развитие на снежна плесен (*Microdochium nivale* (= *Fusarium nivale*). При това заболяване пораженията са от локален тип върху основите на стъблата, но е възможно патогенът да причини и петносване на листата.

Независимо, че причинителите на посочените болести са различни гъби, запазването им се осъществява основно чрез растителните остатъци и почвата, а краткото сеитбообращение (или липсата на такова) и по-меките зими благоприятстват натрупването на зараза и увеличаването на пораженията. Климатичните фактори са извън контрола на производителите, а химическите третираня срещу тези патогени (с частично изключение при ранно третиране срещу паразитното полягане) не са ефективни. Затова, за да се ограничат загубите, трябва с приоритет да се заложи на агротехническите мерки. Основна е ролята на оздравителното сеитбообращение. Използването на здрави семена в съчетание с качествено обеззаразяване, избягването на ранната сеитба и оптималното хранене също спомагат за ограничаване на пораженията от болестите по кореновата система и основите на есенните житни растения.